

İKLİM TİPLERİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

SICAK İKLİMLER

1. EKVATORAL İKLİM

Görüldüğü yerler: Ekvator ve çevresinde etkili. Özellikle Amazon ve Kongo Havzaları ile Endonezya Adaları çevresinde etkilidir.

- * Yıllık sıcaklık ortalaması 25 °C'nin üstündedir.
- * Yıllık ve günlük sıcaklık farkı en az olan iklimdir (1-2 °C civarında). Sebepleri: Güneş ışınlarının bütün yıl dike yakın açıyla düşmesi ve nemliliğin fazla olmasıdır.
- * Her mevsim düzenli yağış alır. Fakat en fazla yağış güneş ışınlarının Ekvatora dik geldiği tarihlerde görülür. Yağışlar oluşum bakımından Konveksiyon yağışlarına örnektir.
- * Bitki örtüsü bütün yıl yeşil kalan sık ve uzun boylu yağmur ormanlarıdır.

2- YAZI YAĞIŞLI TROPİKAL (SAVAN) İKLİMİ

- Görüldüğü yerler:** Ekvatorial iklim ile çöl iklimi arasında görülür (10-20° kuzey ve güney enlemleri arasında)
- * Güneş ışınlarının dik geldiği yaz dönemi yağışlı, kışlar kuraktır.
 - * Sıcaklık ortalaması bütün yıl 20 °C nin üstündedir.
 - * Bitki örtüsü savandır. Savanlar uzun süre yeşil kalan, gür ve uzun boylu ot topluluklarıdır. (Belgesellerin çekildiği Zürafa kaplan vs. olduğu iklim)

3- MUSON İKLİMİ

- Görüldüğü yerler:** Muson rüzgârlarının etkili olduğu Güney, Güneydoğu ve Doğu Asya'da etkilidir.
- * Muson rüzgârlarından dolayı bu iklimde yaz mevsimi yağışlı, kışlar kuraktır. Bu yönüyle savan iklimi ile benzerlik gösterir.
 - * Sıcaklık ortalaması bütün yıl 10 °C nin üstündedir. Yazları yağışlıdır. Yağış miktarı oldukça fazladır. Örnek Hindistan'ın kuzey doğusunda yer alan Çerapuçi 12000 mm yağış almaktadır (Dünyanın en fazla yağış alan yeridir).
 - * Bitki örtüsü kışın yaprağını döken geniş yapraklı muson ormanlarıdır. Muson ormanlarının tipik ağacı teak ağacıdır.

4- ÇÖL İKLİMLERİ

- * Yağış miktarı çok az olan bölgelerde çöl iklimleri görülür.
- * Dönenceler çevresinde görülür. Oluşmasında dünyanın günlük hareketinden kaynaklanan dinamik yüksek basınç etkilidir.
- * Görüldüğü yerler: Afrika'nın kuzeyi (Büyük sahra) Arabistan yarım adası, Basra körfezi çevresi, Hindistan'ın kuzeybatısı (Tar çölü), Avustralya'nın iç kısımları vs...
- * Orta Asya'da Gobi, Taklamakan gibi çöller de vardır.
- * Nem çok düşüktür. Bu sebeple günlük sıcaklık farkı en fazla olan iklimdir.
- * Belirli bir yağış mevsimi yoktur. Bazı yıllar hiç yağış olmayabilir.
- * Mekanik çözülmenin en fazla olduğu iklimdir.
- * Bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Cılız ot ve çalılıklarla kaktüs iklimin doğal bitki örtüsünü oluştururlar.
- * Çöllerde yeraltı su seviyesinin yüzeye yakın olduğu veya çıktığı yerler olan **vahalar** canlı yaşamı için elverişli yerleri oluşturur.

ILIMAN İKLİMLERİ

1- AKDENİZ İKLİMİ

- Görüldüğü yerler:** Akdeniz'e kıyısı olan ülkeler Avustralya'nın güneybatısı, G. Afrika Cumhuriyetinde Kap bölgesi, Şili'nin orta kesimleri ve Kuzey Amerika'da Kaliforniya çevresinde etkilidir.
- * Yazlar sıcak ve kurak kışlar ılık ve yağışlıdır. (Sıcaklık ve yağış rejimi birbirine terstir.)
 - * Kar yağışı ve don olayı çok ender görülür.
 - * En fazla yağış kışın, en az yağış yazın düşer.
 - * Kışın görülen yağışlar Cephesel kökenlidir.
 - * Bitki örtüsü maki dediğimiz bodur bitki topluluğudur. Maki; mersin, defne, kocayemiş, zeytin, zakkum, keçiboyunu vb bitkilerden oluşur.

2- ILIMAN OKYANUS İKLİMİ

- Görüldüğü yerler:** Batı Rüzgârları sebebiyle ılıman Kuşak karalarının batısında görülür (Batı ve K.Batı Avrupa, Amerika'nın batısı). Yurdumuzda ise Karadeniz kıyılarında etkilidir.
- * Yazlar serin, kışlar ılık ve her mevsim yağışlıdır.
 - * En fazla yağış Sonbaharda, en az yağış ilkbaharda görülür.
 - * Bitki örtüsü ormandır.

3. BOZKIR (STEP) İKLİMİ

- Görüldüğü yerler:** Sıcak ve ılıman kuşak kara içlerinde görülür. Yurdumuzda İç Anadolu Bölgesinde görülür.
- * Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer.
 - * İlkbaharda görülen yağışlar genelde konveksiyon (Kırkikindi) yağışı şeklindedir.
 - * Bitki örtüsü ilkbahar yağışlarıyla yeşeren, yaz başlarında kuruyan küçük boylu ot topluluğudur. Buna step (bozkır) bitki örtüsü denir.
 - * Yurdumuzda ise Doğu Anadolu Bölgesinde Erzurum –Kars Bölümünde **Sert karasal** iklim görülür. Bitki örtüsü çayırdır. Bu sebeple büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

SOĞUK İKLİMLER

1-TUNDRA İKLİMİ:

- Görüldüğü yerler:** Sibiry, İskandinavya Yarımadasının kuzeyinde, Kanada'nın kuzeyinde, Grönland adasının kıyı kesimlerinde görülür.
- Kutba yakın yerlerde görülen kış boyu donmuş halde yazın birkaç ay ise bataklık halinde bulunan toprağa ve bu toprakta yetişen yosun gibi bitkilere tundra denir.

2- KUTUP İKLİMİ

- Kutup çevrelerinde görülür.
- Sıcaklık bütün yıl 0 °C nin altındadır. Zemin buzlarla kaplıdır. Bitki örtüsü yoktur.